

Sygn. akt I ACa 246/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Joanna Kurpierz
Sędziowie :	SA Ewa Solecka SO del. Lucyna Morys-Magiera (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa H. F.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt I C 38/16

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera	SSA Joanna Kurpierz	SSA Ewa Solecka
-------------------------------	---------------------	-----------------

Sygn. akt I A Ca 246/17

UZASADNIENIE

Powódka H. F. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą W W. kwoty 71.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 sierpnia 2015r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia, kwoty

10.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2015r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Wskazała, iż 15 października 1999 r. doszło do wypadku, w wyniku którego śmierć poniosła B. D., córka powódki. Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie. Pozwany wypłacił powódce kwotę 9.000zł tytułem zadośćuczynienia i odmówił wypłaty dalej idących roszczeń. Powódka podniosła, że zmarła córka do śmierci mieszkała z matką, pomagała jej w opiece nad młodszym rodzeństwem, wspierała też finansowo. W związku ze śmiercią córki powódka doznała zaburzeń psychicznych, ponadto utraciła pomoc osoby, na którą zawsze mogła liczyć.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uznał swoją odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 15 października 1999r. co do zasady, zakwestionował jednak wysokość dochodzonego roszczenia. Wskazał, iż wypłacona powódce kwota 9000zł w całości wyczerpuje jej roszczenia z tytułu zadośćuczynienia, zaś żądanie odszkodowania uznał za niewykazane.

Wyrokiem z 29 grudnia 2016r. Sąd Okręgowy w Bielsku – Białej w punkcie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 41000zł (czterdzieści jeden tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 2 sierpnia 2015r. do 31 grudnia 2015r. i od stycznia 2016r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kwotę 10000zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 11 października 2015r. do 31 grudnia 2015r. i od stycznia 2016r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, w punkcie 2 oddalił powództwo w pozostałej części, w punkcie 3 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4634zł (cztery tysiące sześćset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka H. F. jest matką B. D. zmarłej 1 listopada 2015r. Sprawca wypadku, w wyniku którego śmierć poniosła córka powódki, został prawomocnie skazany za ten czyn wyrokiem karnym. Był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Sąd Okręgowy stwierdził nadto że B. D. do śmierci mieszkała wraz z matką i rodzeństwem ~ osiemnastoletnim bratem i czteroletnią siostrą. Jej ojciec nie żył. B. D. była uczennicą klasy maturalnej liceum (...), uzyskiwała dobre wyniki w nauce, planowała

studiować (...).

B. D. pomagała matce w prowadzeniu domu, opiece nad siostrą, ponadto pomagała powódce finansowo - pracując w kawiarni w weekendy lub popołudniami. Rodzina utrzymywała się z renty rodzinnej po zmarłym mężu powódki w wysokości około 650zł miesięcznie. B. D. zarabiała 200 - 300zł miesięcznie, za część tych pieniędzy robiła z powódką zakupy. Powódka była bardzo żyta z córką, mogły porozmawiać na każdy temat. Po wypadku córki powódka codziennie odwiedzała ją w szpitalu w P..

Ustalono, że do tej pory powódka jeździ często na grób córki, nadal leczy się

psychiatrycznie - przyjmuje środki antydepresyjne, wcześniej zażywała środki uspokajające. Nie pracuje zawodowo - stale przyjmuje leki na cukrzycę i nadciśnienie. W 2010r. powódka wyszła za mąż, współmałżonek jest dla niej wsparciem. Młodsza córka powódki mieszka i pracuje za granicą.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że nagła śmierć córki skutkowałą u powódki ogromnym szokiem, wewnętrznym wzburzeniem, intensywnymi cierpieniami. Stan psychiczny powódki wymagał interwencji lekarskiej. Powódkę z córką łączyła silna więź emocjonalna. B. D. była osobą ponad wiek dojrzałą, przejęła w rodzinie rolę nieżyjącego ojca, pomagając utrzymać rodzinę. Reakcja powódki na śmierć córki przekraczała typową reakcję żałoby. Podjęcie leczenia psychiatrycznego w 2003r. świadczy o tym, że powódka nie dostosowała się w pełni do nowych warunków życiowych, nie pogodziła się z utratą córki, wystąpiła u powódki depresja reaktywna. Powódka do tej pory odczuwa ból po stracie córki, proces niedokończonej żałoby po zmarłej córce trwa, chociaż powódka dobrze funkcjonuje społecznie.

W związku ze śmiercią córki doszło do pogorszenia stanu psychicznego powódki, skutkującego lekkim, ale trwałym uszczerbkiem na zdrowiu.

Ustalił Sąd Okręgowy, iż pismem z 2 lipca 2015r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 100000zł za ból i cierpienie w związku ze śmiercią córki. Pismem z 27 lipca 2015 r. pozwany powiadomił powódkę o przyznaniu zadośćuczynienia w kwocie 9000zł.

Pismem z 10 września 2015r. powódka wystąpiła do pozwanego o odszkodowanie w wysokości 20000zł z tytułu pogorszenia się jej sytuacji życiowej. Pozwany odmówił przyznania odszkodowania.

Stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach

sprawy, zeznań świadka P. D. – syna powódki oraz przesłuchania powódki i dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd Okręgowy powództwo za częściowo zasadne.

Powołał się przy tym na regulację art. 446 § 1 i 3 kc. Jeżeli chodzi o zadośćuczynienie za krzywdę określone w art. 446 §4 kc, podniósł, iż ma rekompensować szkodę niemajątkową związaną z naruszeniem subiektywnych przeżyć człowieka, bowiem śmierć osoby najbliższej wywołuje zarówno ból moralny, ale także zmiany sytuacji życiowej osób dotkniętych stratą. Uznał, że świadczenie to nie ma na celu wyrównania straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego oraz pomoc w dostosowaniu się do nowej sytuacji, złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Rozważył przy tym okoliczności wpływające na wysokość tego świadczenia : dramatyzm doznań powódki, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rolę jaką w rodzinie pełniła córka powódki, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu w rodzinie. Wskazał nadto na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia. W ocenie Sądu pierwszej instancji zatem okoliczności sprawy przemawiały za przyznaniem zadośćuczynienia w wysokości 50.000zł na rzecz powódki, z uwzględnieniem sumy dotychczas przyznanej przez pozwanego. Przyjął, że suma ta nie jest wygórowana i nie doprowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia powódki, a tym samym wydaje się odpowiednia w rozumieniu art. 446 § 4 kc. Zasadził zatem kwotę 41000zł, w pozostałym zakresie oddalając powództwo jako wygórowane.

Jeżeli chodzi natomiast o odszkodowanie, należne w oparciu o art. 446 § 3kc, uznał Sąd Okręgowy, iż służy ono możliwości częściowego choćby zrehabilitowania szczególnej postaci uszczerbku, którym jest znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, powstałego w następstwie tragicznego zdarzenia, którym jest śmierć najbliższego członka rodziny wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, a nie o naprawienie klasycznej szkody majątkowej, bowiem odszkodowanie to ma charakter szczególny. Wskazał, że chodzi tu o szkodę o charakterze majątkowym, jednak ściśle powiązaną z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym wywołaną śmiercią najbliższego członka rodziny. Zdaniem Sądu znaczne pogorszenie sytuacji życiowej może przejawiać się w utracie wsparcia i pomocy w różnych sytuacjach życiowych, a zwłaszcza w utracie szansy na pomoc w przyszłości, gdy byłaby szczególnie pożądana z uwagi na wiek rodzica zmarłej.

Uznał, że również utrata pomocy, wsparcia i opieki ze strony zmarłej lub możliwości uzyskania w przyszłości stabilnych warunków życiowych, niekorzystne zmiany w psychice (stres, depresja, poczucie osamotnienia), które mają wpływ na stan zdrowia, osłabienie aktywności życiowej lub zawodowej i w konsekwencji powodują pogorszenie sytuacji majątkowej, mają tu znaczenie. W ocenie Sądu niewątpliwie wskutek śmierci córki sytuacja życiowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu, bowiem została pozbawiona pomocy córki w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w opiece nad najmłodszym dzieckiem, a także pomocy finansowej. Zważył, iż córka przekazywała powódce 100zł czy 200zł miesięcznie, co biorąc pod uwagę wysokość renty, z której powódka utrzymywała siebie i dzieci, stanowiło dla niej istotne wsparcie. Niezależnie od tego powódka utraciła też szansę na opiekę ze strony córki w przyszłości, a także pogorszył się jej stan zdrowia psychicznego. Zdaniem Sądu Okręgowego stosowne odszkodowanie winno

odzwierciedlać nie tylko szkody poddające się materialnej wycenie, ale i szkody niematerialne, które są niemożliwe do ścisłego wymierzenia.

W ocenie Sądu pierwszej instancji kwota 10000zł stanowi kwotą stosowną, biorąc pod uwagę, że zmarła córka powódki, wspierała matkę finansowo, co czyniła nawet będąc jeszcze uczennicą, pomagała jej w opiece nad najmłodszym dzieckiem oraz w prowadzeniu domu. Poza tym powódka mogłaby też liczyć na wsparcie lub opiekę na starość.

Od zasądzonych kwot zasądzono odsetki ustawowe i od 1 stycznia 2016 r. odsetki ustawowe za opóźnienie w oparciu o art. 481 § 1 kc w zw. z art. 817 §1 kc, zważywszy, że powódka w dniu 2 lipca 2015r. skierowała do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 10000zł tytułem zadośćuczynienia. Wskazał, że w dniu 27 lipca 2015r. pozwany poinformował powódkę o przyznaniu zadośćuczynienia w kwocie 9000zł, znając już wówczas rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy oraz zakres jej cierpień, a także wszelkie okoliczności zdarzenia, zaś pismem z 10 września 2015r. powódka wystąpiła do pozwanego o odszkodowanie z tytułu pogorszenia się sytuacji życiowej w kwocie 20000zł.

O kosztach procesu wyrzeczono z powołaniem na art. 100 kpc.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany. Kwestionował orzeczenie Sądu pierwszej instancji w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 co do kwoty 10000zł odszkodowania oraz odnośnie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 41000zł za okres od dnia 2 sierpnia 2015r. do dnia 29 grudnia 2016r., a także w punkcie 3 w całości. Zarzucał skarżący naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 446 § 3 kc poprzez przyznanie na rzecz powódki odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, podczas gdy powódka go nie wykazała w żadnym stopniu. Motywował, iż małoletnia zmarła córka nie alimentowała matki, która była z kolei zobowiązana do jej utrzymywania w coraz to większym zakresie w związku z rosnącymi potrzebami. Odnośnie roszczenia z tytułu utraty zdrowia psychicznego skarżący podnosił, że wystarczającą rekompensatą jest tu zasądzone zadośćuczynienie. Wskazywał nadto na naruszenie prawa materialnego w zakresie art. 448 kc w zw. z art. 481 § 1 i 2 kc poprzez zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 41000zł za okres od dnia 2 sierpnia 2015r., podczas gdy wysokość zadośćuczynienia została dopiero ukształtowana w trakcie procesu i w oparciu o stan rzeczy istniejący w dacie zamknięcia rozprawy. Skarżący podkreślał, iż wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę może różnie się kształtować w odmiennych stanach faktycznych. Jego zdaniem w niniejszej sprawie z uwagi na znaczny upływ czasu i trudny do ustalenia przez ubezpieczyciela pozbawionego możliwości przeprowadzenia szerokiego postępowania dowodowego stan zdrowia psychicznego powódki, dopiero proces sądowy umożliwił należytą ocenę okoliczności uzasadniających wysokość należnego świadczenia.

Wobec tego apelujący wnosil o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od niego na rzecz powódki kwoty 41000zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 29 grudnia 2016r. do dnia zapłaty oraz oddalenie powództwa w pozostałej części, stosunkowe rozliczenie kosztów procesu i zasądzenie od powódki na rzecz apelującego zwrotu kosztów postępowania sądowego za drugą instancję wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanego i zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych. Argumentował, iż przekazane ubezpieczycielowi okoliczności, wedle których powódka była osobą samotną, wychowującą troje dzieci, korzystającą z pomocy córki, którą straciła, należycie uzasadniały prawidłową wysokość zadośćuczynienia. Podkreślała, że orzeczenie sądowe przyznające to bezterminowe świadczenie ma charakter deklaratoryjny, a zatem odsetki od zadośćuczynienia należą się od chwili wezwania do zapłaty dłużnika.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść skutku.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie prawidłowo i w oparciu o zaferowany materiał dowodowy nie były kwestionowane, stąd Sąd drugiej instancji przyjął je za własne, bez konieczności ponownego ich przywoływania.

Na akceptację zasługiwały również rozważania prawne Sądu pierwszej instancji. Wbrew zarzutom skarżącego nie doszło do naruszenia norm prawa materialnego wskazanych w apelacji. Zgodnie z art. 446 § 3 kc powódce przyznano odszkodowanie w wysokości 10000zł z tytułu znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej. Jak ustalono, powódka wychowywała samotnie troje dzieci. Najstarsza córka B. D., już pełnoletnia, była uczennicą maturalnej klasy, uczyła się w liceum (...), a równocześnie dorywczo pracowała w kawiarni wieczorami i w weekendy, wspomagając matkę finansowo. Rodzina utrzymywała się z renty rodzinnej po zmarłym mężu powódki w wysokości około 650zł, zaś B. D. zarabiała około 200-300zł miesięcznie, za część tych sum robiąc zakupy dla rodziny. Pomagała nadto matce aktywnie w pracach domowych i opiece nad swoją małoletnią siostrą. Wspomnianych okoliczności faktycznych pozwany w apelacji nie kwestionował. Zasadnie uznał w tej sytuacji Sąd Okręgowy, iż sumy 100-200zł miesięcznie, które zmarła przekazywała matce na utrzymanie domu, stanowiły istotną pomoc finansową i znaczącą pozycję w budżecie rodzinnym, zważywszy, że świadczenie, z którego się utrzymywała powódka i dzieci, wynosiło 650zł miesięcznie. Tych przychodów powódka została jednak w wyniku śmierci B. D. trwale pozbawiona.

Sąd Apelacyjny zważył nadto, iż „stosowne” odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej z art. 446 § 3 kc nie zależy jedynie od matematycznego wyliczenia utraty oznaczonych kwot pieniężnych, jak chciałby tego pozwany. Szczególny charakter szkody rekompensowanej „stosownym”, a nie „należnym” odszkodowaniem wiąże się bowiem z koniecznością daleko idącej indywidualizacji zakresu tego świadczenia. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w rozumieniu art. 446 § 3 kc obejmuje nieuchwytnie i trudne do wyliczenia szkody nie tylko polegające na pogorszeniu sytuacji materialnej, lecz także na utracie realnej możliwości polepszenia, a nawet tylko ustabilizowania szeroko rozumianej sytuacji życiowej. Wskazanie w powyższym przepisie, że odszkodowanie to ma być „stosowne”, a nie „należne” umożliwia Sądowi przyznanie sumy odpowiedniej, podlegającej dyskrecjonalnej ocenie sędziego (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 28 marca 2017r., I ACa 878/16). Rozadze winny więc być poddane nie tylko kwestie dotyczące zmiany sytuacji materialnej. Pogorszenie się sytuacji życiowej osoby najbliższej może polegać także na utracie zdrowia (rozstrój psychiczny), wywołanej szczególnie tragicznymi okolicznościami śmierci osoby bezpośrednio poszkodowanej. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 kc, obejmuje więc zarówno niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego (niewyczerpujące hipotezy art. 446 § 2 KC), jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na ich sytuację materialną. Mogą to być zatem również zmiany w stanie zdrowia, poddane jednak ocenie za pomocą kryteriów obiektywnych (zob.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 września 2012r., I ACa 983/11).

Mając powyższe na względzie uznał Sąd Odwoławczy, że zasądzone zaskarżonym wyrokiem odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki, spowodowanego śmiercią córki, jest stosowne. Odpowiada bowiem zarówno zmianie dotychczasowej trudnej materialnej kondycji powódki, która została pozbawiona wymiernej pomocy finansowej ze strony pełnoletniej córki, jak i pogorszeniu stanu zdrowia psychicznego powódki, łącznie z koniecznością pomocy lekarza psychiatry, obniżeniu jej zdolności adaptacyjnych, aktywności życiowej. Mając powyższe na uwadze, uwzględniając również datę zgonu córki powódki – 15 października 1999r., wypadało uznać, że odszkodowanie w wysokości 10000zł zostało należycie wykazane zarówno co do zasady, jak i wysokości.

Hipotezy stawiane przez apelującego, zgodnie z którymi powódka w przyszłości nie mogłaby już korzystać z pomocy materialnej córki, bowiem zamierzała ona studiować, a tym samym zmusiłaby matkę do zwiększonej jej alimentacji, pozostają natomiast poza sferą ustaleń stanu faktycznego i nie mogły skutkować wzruszeniem zaskarżonego wyroku.

Nie doszło także podnoszonego w środku zaskarżenia pozwanego do naruszenia prawa materialnego w postaci art. 448 kc w zw. z art. 481 § 1 i 2 kc poprzez zasądzenie od uwzględnionego roszczenia o zadośćuczynienie odsetek ustawowych i ustawowych za opóźnienie za okres od 2 sierpnia 2015r. Sąd Apelacyjny stoi bowiem na stanowisku, iż orzeczenie

sądowe nie ma charakteru prawno kształtującego, lecz deklaratoryjny (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 lipca 2016r., I ACa 1221/15).

W niniejszej sprawie zadośćuczynienie stało się więc wymagalne z upływem 30 -dniowego terminu przewidzianego przez przepisy szczególne, począwszy od wezwania do zapłaty z 2 lipca 2015r., zwłaszcza, że po otrzymaniu zgłoszenia szkody i wezwania do zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 100 000zł przyznano powódce decyzją z 27 lipca 2015r. zadośćuczynienie w wysokości jedynie 9000zł, dysponując wszelkimi danymi pozwalającymi na należytą ocenę je roszczenia.

Już wówczas bowiem znane były okoliczności wypadku, w którym zginęła B. D., konieczność pomocy lekarskiej i hospitalizacji powódki po powzięciu wiedzy o zdarzeniu, jej bardzo zły stan psychiczny jeszcze w czasie pogrzebu oraz rozmiar bólu i cierpienia doznany w związku z tym przez powódkę, trudności w odnalezieniu się w rzeczywistości po utracie dziecka, a także trudna sytuacja życiowa powódki związana z utratą córki, z którą łączyła ją silna więź emocjonalna, z którą wspólnie prowadziła gospodarstwo domowe i stale zamieszkiwała. Te wszystkie okoliczności były już wówczas, po 6 latach od zdarzenia, ujawnione i znane pozwanemu oraz pozostały niezmiennie w czasie do chwili orzekania.

Nie miała przy tym miejsca żadna istotna zmiana w okresie od daty, kiedy stan faktyczny podlegał ocenie pozwanego w związku ze zgłoszeniem roszczenia, a dniem orzekania, w szczególności nie doszło do istotnej poprawy stanu zdrowia psychicznego powódki, która kontynuuje specjalistyczne leczenie, nadal występuje u niej lekki, lecz trwały uszczerbek na zdrowiu. Dla prawidłowego ustalenia i oceny okoliczności wpływających na wysokość należnego zadośćuczynienia nie było, wbrew twierdzeniom apelującego, konieczne przeprowadzanie szerokiego postępowania dowodowego. Zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę staje się wymagalne po wezwaniu zobowiązanego przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia (art. 455 kc). Od tej chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 kc) (zob.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 5 lipca 2016r., I ACa 172/16), jak zasadnie przyjął to Sąd pierwszej instancji.

Z tych przyczyn oddalono bezzasadną apelację pozwanego na zasadzie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego wyrzeczono w oparciu o normę art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § kpc, obciążając obowiązkiem ich zwrotu na rzecz wygrywającej powódki przegrywającego pozwanego, którego apelację oddalono. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika powódki będącego adwokatem, obliczone stosownie do § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO del. Lucyna Morys – Magiera SSA Joanna Kurpierz SSA Ewa Solecka